

CRNA GORA

AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA

Podgorica
29.05.2019. godine

AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE
KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA - PODGORICA

Primljeno: 29. 06. 2019				
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	639/19	-128/1		

IZVJEŠTAJ KOMISIJE za sprovođenje postupka akreditacije studijskog programa osnovnih akademskih studija „Menadžment“ 180 ECTS, Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar

Odlukom Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, br. 02-631/19-11/1 od 31.01.2019. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije navedenog studijskog programa u sastavu:

1. Prof. dr Zdravko Todorović, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci, predsjednik Komisije
2. Prof. dr Jasmina Četković, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore, članica Komisije
3. Prof. dr Maja Drakić Grgur, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerzitet Donja Gorica, članica Komisije

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar, za akreditaciju predmetnog studijskog programa, ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila Zahtjev za akreditaciju studijskog programa, kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je posjetila Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar 05.04.2019. godine i upoznala se o ukupnim uslovima za realizaciju osnovnih studija. Agenda posjete je data u nastavku:

PLAN I PROGRAM POSJETE VISOKOŠKOLSKOJ USTANOVI : Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta Adriatik, Bar	
Broj rješenja: 02-631/19-11/1, 02-631/19-10/02-631/19-9/1, 02-631/19-8/1, 02-631/19-7/1 od 31.01.2019. god.	Datumi posjete: 05-06.04.2019. god.

Sastav Komisije za akreditaciju studijskih programa:

Prof.dr Zdravko Todorović , predsjednik komisije	Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci

Prof. dr Jasmina Četković, član	Ekonomski fakultet Univerziteta Crne Gore
Prof.dr Maja Drakić Grgur, član	Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Univerziteta Donja Gorica

05.04.2019., petak		
08,00 - 09,00	Sastanak komisije za akreditaciju u Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja	
10,00-10,15	Uvodni sastanak s predstavnicima menadžmenta VŠU- upoznavanje i predstavljanje članova Komisije	
10,15 – 10,45	Studijski programi: - Menadžment, osnovne studije - Računovodstvo, finansije i bankarstvo, osnovne studije	Akademsko osoblje: (Najmanje 7 predstavnika nastavnog osoblja:asistenti, docenti, vanredni i redovni profesori)
10,45 – 11,00	- Poslovna ekonomija, master studije - Ekonomija javnog sektora, master studije	Akademsko osoblje: (Najmanje 7 predstavnika nastavnog osoblja:asistenti, docenti, vanredni i redovni profesori)
11,00 – 11,30	- Ekonomija, doktorskih studija	Akademsko osoblje: (Najmanje 7 predstavnika nastavnog osoblja:asistenti, docenti, vanredni i redovni profesori)
11,30 – 11,45	Studijski programi: - Menadžment, osnovne studije - Računovodstvo, finansije i bankarstvo, osnovne studije - Poslovna ekonomija, master studije - Ekonomija javnog sektora, master studije - Ekonomija, doktorskih studija	Studenti svih ciklusa i godina (Maksimalno 20 studenata)
11,45 – 12,30	Obilazak fizičkih resursa	Svi učesnici
12,30 – 13,00	Pauza za kafu i interne konsultacije članova Komisije	Komisija za akreditaciju
13,00 – 14,00	Sastanak s dekanima i prodekanima svih fakulteta, kao i sa šefovima svih studijskih programa koji su predmet akreditacije	Komisija i dio Menadžmenta VŠU
14,00 – 15,00	Pauza za ručak	Komisija za akreditaciju
15,00 – 16,00	Pregled dokumentacije visokoškolske ustanove i	Komisija za akreditaciju

	konsultacije komisije	

Subota, 06.04.2019.	
10,00 – 11,00	Sastanak Komisije evaluaciju i priprema ocjene
11,00 – 12,00	Prezentacija usmenog izvještaja preliminarnih rezultata eksterne evaluacije
12,00 – 12,30	Odlazak Komisije

Polazeći od odredbi Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list Crne Gore", br. 044/14 od 21.10.2014, 052/14 od 16.12.2014, 047/15 od 18.08.2015, 040/16 od 30.06.2016, 042/17 od 30.06.2017, 071/17 od 31.10.2017), Pravilnika o početnoj akreditaciji studijskog programa (br. 05-1/5-117, od 10.02.2006), Kriterijuma i standarda za početnu akreditaciju studijskih programa na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori (br. 1659 od 27.08.2004), kao Evropskih kriterijuma i standarda, Komisija Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja podnosi sljedeći

I Z V J E Š T A J

UVODNA RAZMATRANJA

a. Opšti podaci o visokoškolskoj instituciji

Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar, početnu akreditaciju od strane Savjeta za visoko obrazovanje Crne Gore dobio je u februaru 2012. godine, a licencu od strane Ministarstva prosvjete Crne Gore u junu 2012. godine. Edukacija studenata na osnovnim akademskim studijama studijskim programima „**Menadžment**“ i „**Računovodstvo, finansije i bankrstvo**“ otpočela je u stud. 2012/13. godini.

Reakreditacija Fakulteta za poslovnu ekonomiju Bar uspješno je okončana u decembru 2014. godine, kada je FPE dobio i akreditaciju i dopunu licencu za edukaciju studenata na postdiplomskim specijalističkim studijama studijskim programima „**Menadžment javnog sektora**“ i „**Menadžment profitnog sektora**“. U istoj godini Fakultet je prošao proces eksterne evaluacije u okviru IEP projekta, od strane EUA komisije.

U junu 2016. godine, Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar dobio je potrebne dozvole za edukaciju studenata na postdiplomskim akademskim magistarskim studijama studijskih programa „**Menadžment javnog sektora**“ i „**Menadžment profitnog sektora**“, pa je prva generacija studenata na ovom nivou obrazovanja upisana studijske 2016/17. godine.

U martu 2017. godine, Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar, zajedno sa još 4 do tada samostalne ustanove visokog obrazovanja iz Crne Gore, osnovao je Univerzitet „Adriatik“, sa sjedištem u Baru.

FPEP Bar od Ministarstva nauke Crne Gore ima važeću licencu za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti u oblasti društvenih nauka.

Akreditovani i licencirani studijski programi:

- Osnovne akademske studije stud. program RAČUNOVODSTVO, FINANSIJE I BANKARSTVO
- Osnovne akademske studije stud. program MENADŽMENT
- Postdiplomske specijalističke akademske studije stud. program MENADŽMENT JAVNOG SEKTORA
- Postdiplomske specijalističke akademske studije stud. program MENADŽMENT PROFITNOG SEKTORA
- Postdiplomske magistarske akademske studije stud. program MENADŽMENT JAVNOG SEKTORA
- Postdiplomske magistarske akademske studije stud. program MENADŽMENT PROFITNOG SEKTORA

Fakultet za poslovnu ekonomiju, Bar 15.02.2019. godine promjenio je naziv u Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo, Bar, odnosno skraćeni naziv FPEP.

FPEP posjeduje sva akta neophodna za realizaciju nastavnog procesa osnovnih akademskih studija "Menadžment".

Shodno Pravilniku za akreditaciju (Član 2. Standard – Opšti podaci) kao i Kriterijumima i standardima (Osnovni podaci o ustanovi visokog obrazovanja i studijskom program) za početnu akreditaciju, Komisija konstatuje da su ispunjeni traženi zahtjevi.

1. UPRAVLJANJE USTANOVOM VISOKOG OBRAZOVANJA I OSIGURAVANJA KVALITETA

Predstavnici ustanove su upoznali Komisiju sa načinom upravljanja ustanovom kao i načinom osiguravanja kvaliteta. Predstavljen je strateški plan koji je u skladu sa misijom fakulteta i čiji sastavni dio čine mehanizmi praćenja kvaliteta. Strateški plan se izrađuje na nivou Univerziteta i primjenjuje i na nivou FPEP.

U dijelu organizacione strukture i procesa, FPEP je dostavio dokaz o sistematizaciji radnih mjesta, Statut, pravilnike o upisu na osnovne studije kao i ostala pravna dokumenta.

FPEP ima politiku kvaliteta i postupke koji uključuju prikupljanje i analiziranje odgovarajućih podataka u cilju osiguravanja i unapređivanja kvaliteta svih njenih aktivnosti. Ti postupci uključuju studente i aktere iz privatnog i javnog sektora te organizacije civilnog društva.

Pravilnikom organizovanja osnovnih studija FPEP uređuje se organizacija i izvođenje osnovnih studija, struktura studijskih programa, uslovi studiranja, trajanje studija, oblici nastave, mobilnost i napredovanje studenata u toku studija, prava i obaveze studenata, nagrađivanje studenata, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih studija na FPEP.

Shodno Pravilniku za akreditaciju (Član 3. standard – Organizaciona struktura i institucionalna organizovanost) kao i Kriterijumima i standardima za početnu akreditaciju (kriterijum 5. Regulatorna na nivou ustanove), Komisija konstatuje da su ispunjeni traženi zahtjevi.

2. STUDIJSKI PROGRAM

Naziv studijskog programa: osnovne akademske studije studijski program „Menadžment“ 180 ECTS, 3 godine. Zvanje: **Bachelor menadžmenta, BSc, 180 ECTS.**

Studijski program ima za cilj obrazovanje visokostručnih kadrova, za menadžment, koji bi svojim znanjem pomogli društveni i privredni razvoj i modernizaciju Crne Gore. To podrazumijeva aplikaciju novih vještina, znanja i sposobnosti u cilju aktivnog uključenja studenata u privredne tokove. On omogućava studentima da ovladaju, prodube ili usavrše znanja, vještine i kompetencije. Obrazovanjem stručnjaka ovog profila obezbjeđuju se znanja iz oblasti najznačajnijih funkcija menadžmenta: planiranja, organizovanja, upravljanja ljudskim resursima (liderstvo i vođenje) i kontrolisanja u strateškim, operativnim i taktičkim aktivnostima kompanija i organizacija sa ishodima materijalne prirode ili usluga.

Pripadnost studijskog programa akademskim studijama određena je na osnovu znanja, vještina i kompetencija koje studenti treba da steknu tokom studija, da bi se nakon diplomiranja kompetentno uključili na tržište rada sektora kojem program pripada. Nastavni plan je

prilagođen tipu studija izborom predmeta, njihovog programa, broja časova kontakt nastave i potrebnog praktičnog rada.

Programom su planirani obavezni predmeti i izborni predmeti, a nastavni program su uporedivi sa okruženjem i svijetom. Obim programa studija je 180 ECTS kredita; trajanje studija je 3 godine, tj. 6 semestara. Ovakva organizacija za osnovne studije je obavezna po Zakonu o visokom obrazovanju.

Osnovne akademske studije studijskog programa "Menadžment" na Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo, Bar, prvi su korak u okviru visokog obrazovanja iz oblasti ekonomskih nauka na ovoj ustanovi. Isti je povezan sa studijskim programima postdiplomskih akademskih studija FPEP Bar "Poslovna ekonomija" i "Ekonomija javnog sektora", koje svršeni studenti mogu upisati. Nakon drugog ciklusa visokog obrazovanja, odnosno završenih postdiplomskih studija, student ima mogućnost nastavka studija na doktorskim akademskim studijama "Menadžment", čime se zaokružuje edukacija studenata na svim nivoima studija na Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo.

U toku posjete Komisija je zahtijevala određene izmjene strukture programa.

Koncipirani studijski program obezbjeđuje znanja, vještine i kompetencije neophodne za sticanje profesionalne kvalifikacije, što se može zaključiti iz opisa strukture studijskog programa.

U vezi praktične nastave, u skladu sa članom 28. i članom 81. Zakona o visokom obrazovanju FPEP ima dobro razvijen model praktične nastave. U trećoj godini studija student obavljao stručnu praksu, prema programu studija Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo Bar, mora proći kroz dva procesa praktične edukacije, i to: (1) Proces stručne prakse, praktičnog rada u svojstvu studenta-praktikanta; i (2) Proces izrade diplomskog rada u svojstvu studenta-kandidata.

Dakle, shodno Zakonu o visokom obrazovanju, Pravilniku o akreditaciji kao i Kriterijumima i standardima za početnu akreditaciju (kriterijum 3. Ciljevi i nastavni plan i program studijskog programa), konstatujemo da su ispunjeni traženi zahtjevi.

3. STUDENTI

U skladu sa dostavljenom dokumentacijom FPEP, propisano je da se na predmetni studijski program akademskih osnovnih studija upiše 100 studenata, budući da je to broj koji omogućava kvalitetno izvođenje nastave, kao i praćenje nastavnog plana i programa.

Upis studenata u prvu godinu studija vrši se na osnovu javnog konkursa. Za upis u prvu godinu studija neophodno je da kandidat ima završenu srednju školu u četvorogodišnjem trajanju, uključujući eksterni maturalni/stručni ispit. Strani državljani se upisuju pod istim uslovima kao i državljani Crne Gore u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Fakulteta i Pravilnikom o načinu i postupku upisa u I godinu studija, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije uređeno. Upis studenata se vrši na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na kraju i tokom srednjeg obrazovanja, nakon realizovanog postupka rangiranja, saglasno Pravilima o uslovima, kriterijumima i postupcima upisa u I godinu studija.

Studenti mogu uticati na planiranje, implementaciju i ocjenu kvaliteta studijskog programa preko učešća u anketiranju i posredstvom predstavnika studenata u Upravnom odboru FPEP Bar.

Shodno Pravilniku i Kriterijumima i standardima za početnu akreditaciju konstatujemo da su, u ovom slučaju, ispunjeni svi traženi zahtjevi.

4. NASTAVNICI

Na studijskom programu zastupljen je dovoljan broj nastavnog kadra koji se traži u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilima za akreditaciju studijskih programa osnovnih studija. Procenat broja profesora (kao i saradnika u nastavi i administrativnog osoblja) angažovanih na realizaciji ovog studijskog programa odgovara odredbi Pravilnika o početnoj akreditaciji studijskog programa, koji propisuje procenat predavača koji sa ustanovom visokog obrazovanja koja realizuje studijski program ima potpisan ugovor o radu.

Svaki nastavni predmet na godini, svi angažovani koji izvode nastavu na konkretnoj godini studija i svi rukovodioci studijskih programa podliježu postupku kontrole nastave i ispita od strane Naučno-nastavnog vijeća. Naučno-nastavnog vijeća analiziraju svu problematiku na svakoj godini studija, uključujući i redovnost, kvalitet i usaglašenost nastave sa informacijama datim u ECTS katalozima. Prodekan za nastavu vodi računa o redovnosti prisustva profesora i saradnika.

Fakultet ima dobro razvijena pravila za naučno-nastavno osoblje, koja osiguravaju njihovo usavršavanje u skladu s potrebama misije ustanove visokog obrazovanja. Pravila koja se tiču nastavničkog opterećenja osiguravaju jasnu i jednaku raspodjelu obaveza i uključuju nastavu, istraživanje, mentorstvo i konsultacije. Na Fakultetu se brinu da nastavni i naučno-istraživački zadaci zaposlenih nastavnika nisu ugroženi njihovim obavezama izvan ustanove visokog obrazovanja.

Komisija je konstatovala da Fakultet ispunjava sve kriterijume standarda koji se odnose na nastavno osoblje.

5. NAUČNA I STRUČNA DJELATNOST

Planirajući i realizujući program naučnih istraživanja, ustanova visokog obrazovanja aktivno uključuje vanjske aktere iz privatnog i javnog sektora te jasno predviđa i podstiče saradnju s drugim naučnim organizacijama u Crnoj Gori i inostranstvu.

U martu 2017. godine Fakultet za poslovnu ekonomiju Bar, zajedno sa još 4 do tada samostalne ustanove visokog obrazovanja iz Crne Gore, osnovao je Univerzitet "Adriatik", a time je doprinijeo unapređenju kvaliteta naučno-istraživačkog rada na svim jedinicama univerziteta, te otvorilo mogućnosti za aplikaciju na EACEA shemi poput: Erasmus Plus, Jean Monet, kao i EP 7, Eureka, Cost, IPA i slično.

Fakultet ima zadovoljavajući broj domaćih i međunarodnih projekata kroz koje podstiče prenos tehnologije i saradnju s proizvodnim i/ili javnim sektorom.

6. MOBILNOST I MEĐUNARODNA SARADNJA

Na Fakultetu je omogućena i olakšana mobilnost studenata s drugih ustanova visokog obrazovanja. U skladu s međunarodnim kontekstom studijskih programa, studenti imaju mogućnost dovršiti dio svog programa u inostranstvu. Fakultet podstiče međunarodnu saradnju i mobilnost svojih nastavnika (naučnika) i prati primjenu stečenih iskustava u svojim aktivnostima.

Komisija je zaključila da se nastava ne izvodi na engleskom jeziku.

Kada je riječ o angažovanju nastavnika iz inostranstva, na osnovu zahtjeva Komisije, Fakultet je dostavio ugovore o mobilnosti.

Kada je riječ o ostalim oblicima međuinstitucijske saradnje kroz međunarodne projekte, bilateralne ugovore i sl., Fakultet je na zahtjev Komisije dostavio listu projekata, pa je Komisija zaključila da su ispunjeni uslovi definisani standardima.

7. RESURSI: STRUČNE SLUŽBE, PROSTOR, OPREMA I FINANSIJE

7.a. Prostorni resursi

Osnovni akademski studijski program koristi infrastrukturne kapacitete, odnosno osnovna sredstva FPEP, koja su optimalna za izvođenje i normalno odvijanje nastavnog procesa. Fakultet raspolaže odgovarajućim prostorom i opremom za izvođenje svih vidova nastave za upisani broj studenata.

7.b. Finansiranje

FPEP posjeduje planove i budžete za realizaciju studijskog programa kojim se dokazuje da će finansijska sredstva biti adekvatna za podmirivanje svih troškova i za uspješno izvođenje nastavnog procesa.

Svi studenti na osnovnom akademskom studiju „Menadžment“ su u kategoriji samofinansirajućih studenata i u obavezi su da samostalno snosetroškove studiranja.

7.c. Infrastrukturni resursi

Fakultet je obezbijedio svim studentima korištenje vlastite opreme ili opreme drugih korisnika sa kojima je zaključen ugovor o saradnji, a koja je potrebna za naučno-istraživački rad. Obezbjeđeno je korištenje bibliotečkog fonda u obimu i kvalitetu potrebnom za savladavanje studijskog programa. Studenti imaju pristup elektronskim bazama podataka i naučnim časopisima neophodnim za praćenje nastavnog programa, izradu seminarskih i diplomskih radova. Fakultet je obezbjedio dovoljan broj računara i pristup studentima internetu.

7.d. Monitoring i kvalitet osnovnih akademskih studija

Kontrola kvaliteta se na FPEP sprovodi kontinuirano ujednačenom metodologijom anketiranja, kontrolom načina i redovnosti izvođenja nastave, kontrolom načina ocjenjivanja, analizom prolaznosti na ispitima. Sistem kvaliteta definisan je Statutom FPEP,

a provodi se kroz Samoevaluacione izvještaje i komisije za kvalitet. Na osnovu anketiranja studenata provodi se analiza kvaliteta studijskog programa. Redovno se provodi revizija studijskih programa.

8. ZAKLJUČNI STAV KOMISIJE

Komisija za akreditaciju studijskog programa „Menadžment“, akademskih osnovnih studija Fakulteta za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar, analizirala je Zahtjev za akreditaciju i ostalu relevantnu dokumentaciju, uz to i neposredno provjerila činjenično stanje posjetom Institucije dana 5. i 6.04.2019. godine.

Na osnovu iznijetog, Agenciji za kontrolu i obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja, Komisija daje

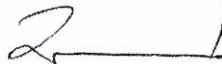
P R I J E D L O G

da se Fakultetu za poslovnu ekonomiju i pravo, Univerziteta „Adriaik“ Bar odobri akreditovanje studijskog programa „Menadžment“ 180 ECTS.

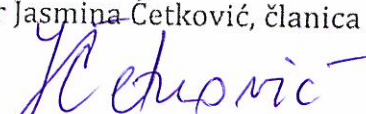
Podgorica, 29.05.2019.

Komisija za akreditaciju:

1. Prof. dr Zdravko Todorović, predsjednik Komisije

2. Prof. dr Jasmina Četković, članica Komisije

3. Prof. dr Maja Drakić Grgur, članica Komisije

